

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 36.

Šibenik, 22. rujna 1923.

God. III.

Jeronimski dan.

(30. rujna.)

Evo nam blagdana našeg sv. Jeronima, koji je kod nas mnogo štovan i s čijim je imenom i zaštitom vezana jedna od najstarijih, najodličnijih i najpopularnijih hrvatskih katoličkih ustanova: Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima u Zagrebu. Taj dan neka nas sve spomene, kako divan zadatak izvršuje Društvo sv. Jeronima već 55 godina u hrvatskome puku šireći svojim izdanjima hrvatsku katoličku pučku prosvjetu. Neka nas taj dan potakne i na propagandu svetojeronimskih knjiga te na molitvu sv. Jeronimu, da pod njegovim zagovorom što više uznapreduje katolička svijest i prosvjeta u hrvatskom narodu.

Jeronimski dan bit će ove godine 30. rujna proslavljen po svim hrvatskim krajevima, u svim katoličkim župama naše domovine. Društvo sv. Jeronima pozvalo je sve svoje povjerenike i sve svoje članove, kojih ima preko 60.000, a zamolilo je i sve svećenstvo, da toga dana učine, što god više mogu, za proširenje i građenje

svetojeronimske misli. Neka se s propovjedaonice osvijetli divan uzor sv. Jeronima i krasna misao, koje je baš on predstavnikom za nas Hrvate. Rodio se u našim krajevima i postao borac perom za katoličanstvo: nikad savremenijega uzora za nas! Eto danas narod žeda za prosvjetom i knjigom, liberalizam to na sve načine izrabluje u svoje svrhe te truje i razuruje naš katolički elemenat. Ne dajmo toga! Evo nam Društva sv. Jeronima u pomoć. Baš ove godine nam daje cijeli niz svojih izdanja, kojima stvarna snažan ustuk bezvjerjskom štampanom otrovu. Kalendar „Danica“ sa 3 druge knjige mogu svetojeronimski članovi dobiti za pukih 12 dinara. Upisujemo članove u Društvo sv. Jeronima (doživotna članarina samo 5 dinara), širimo svetojeronimske knjige (nečlanovi plaćaju za knjige dvostruko) i učinim ćemo tim najveću uslugu svome narodu i svojoj narodnoj budućnosti! Na to djelo nas zove i potiče ovaj Jeronimski dan.

homogene vlade, pri kojima je glasovalo sve moguće i nemoguće za radikale i to na osnovu jednog izbornog reda, koji je za Srbiju priznao predratni census pučanstva, od 313 poslanika, radikalna je stranka dobila nešto preko 100 poslanika. Odbijte vladu homogenu radikalnu, uredite istiniti census pučanstva, uklonite sve druge utjecaje spram političke situacije povoljne radikal. stranci, pa da vidimo onda, koliko će biti broj njezinih poslanika i uopće srpskih u parlamentu. U najpovoljnijem slučaju bio bi od 100, jer bi otpali svi oni drugi srpski poslanici, koji sada ukupno s

radikalima sastavljaju skupinu od kakvih 145 srpskih poslanika. Pa, kad bi sve to tako i ostalo, opet onaj omjer g. člankopisca ne bi bio ispravan već, bio ovaj: 14-12-5 prema 31 (t. j. prema 313 poslanika). Ali i bez tih izvoda imamo žive brojke statističkih podataka, pa zašto te brojke g. člankopisac ne uzme osnovom svojih tvrdnja i dedukcija? Ali da, tad se ne bi dalo pisati o jednakopravnosti onako, kako on to piše, jer se onako može pisati samo na izvještačenim i proračunanim pretpostavkama!

ŠIBENIK, 22. rujna.

Za poslanika naše države pri Vatikanu imenovan je dr. Josip Smodlaka. On je poznat u našoj pokrajini kao jedan od najžešćih protivnika katoličke crkve, a ovo je mjesto dobio udvojavanjem radikalnoj vladi na štetu svoga naroda. Da popravi loš utisak, koje je proizvelo njegovo imenovanje na sve katolike ove države, dr. Smodlaka je posjetio pri svom odlasku na dužnost neke katoličke biskupe i vođe Hrv. Pučke Stranke, uvjeravajući ih, da on ide za tim, da se udovolji svim opravdanim zahtjevima katolika u našoj državi i da katolička crkva bude posve ravnopravna pravoslavnoj crkvi. Dr. Smodlaka polazi na svoju dužnost lijepim obećanjima; koliko su ta obećanja iskrena, vidjet ćemo. Uostalom uvjereni smo, da bi mu malo što pošlo za rukom, kada ova i ne bi bila iskrena.

Vijećanje federalističkog bloka otpočelo je svoja zasjedanja na 19 ov. mj. Dr. Korošec izvještajući o svojim razgovorima sa Janjićem i Jovanovićem kazao je, da ovi razgovori nijesu imali nikakvog političkog značenja. Radićeve novine to donose krupnim slovima, dokazujući da je S. L. S. prihvatila koncepciju Radićeve politike, a Korošec samo čeka zgodnu prigodu, da se riješi Radića i njihove zajedničke kooperacije.

I opet je jedna stranka na pomolu. G. Ljuba Mihajlović i dr. Tomislav Tomljenović nastoje, da bi se u jednu stranku okupili svi zagrebački kongre-

sisti, te bi imalo doći do novog kongresa u Zagrebu. Ovoj akciji pridaje se slaba važnost, te je po općenitom shvaćanju osuđena na neuspjeh. Ali je simptomatično, da se sada potvrđuju vijesti o istupu dra Šurmina iz Hrvatske Zajednice. Uz isključenje dra Drinkovića iz Hrvatske Zejednice karakterističan je ovaj istup, kao i akcija dra Dežmana, jednog od istaknutijih vođa Hrvatske zajednice, koji preko „Obzora“ pokušava pripremiti hrvatsku javnost na napuštanje Radićeve politike. Prema tome vijesti, koje stižu o odstupanju seljačkih masa u Slavoniji od radićeve stranke, ide uporedo s odstupanjem inteligencije okupljene u hrvatskom bloku. Razlika je samo u tomu između odstupanja jednih i drugih od Radićeve politike, što se inteligencija, budući liberalna nastoji okupiti u posebnoj liberalnoj stranci, a seljaštvo hrli u Hrvatsku Pučku Stranku, koja je hrvatska i kršćanska.

Neke novine hrvatskoga bloka donijele su vijest, da je kralj za sporazum Srba i Hrvata, odnosno reviziju ustava. To da je izjavio jednom hrvatskom političaru, a u savezu s tim vijestima dovodi se vijest, da odlučujući krugovi misle; da prijestolonasljedniku prigodom krštenja dadu titul „ban hrvatski“. Radićevci se unapred ograđuju, da kao republikanci iz kraljevih ruku ne bi mogli primiti reviziju ustava ni autonomije, dok vladini krugovi misle, da Hrvatima ne treba ni samostalnost, već da im je dosta imati tu čast da prijestolonasljednik nosi titul „ban hrvatski“.

Bez katoličke reprezentacije u dnevnoj štampi.

Nemamo hrvatskog katoličkog dnevnika. Od dana u dan to sve teže osjećamo svi mi, koji dušom i srcem živimo s katoličanstvom, kojemu želimo produbljenja i ojačanja u hrvatskom narodu, a vidimo, gdje ga liberalna štampa, koja ima monopol na današnje hrvatsko dnevno novinstvo, sve više sužuje u hrvatskoj javnosti, a potiskuje i u privatnom životu. Štampe nam treba, katoličke štampe nam dajte! Katolički dnevnik nada sve, jer bez njega se ne da dugo ovako. Rastrovaše nam protivnici domalo sve!

Takvi se glasovi sve češće javljaju, a ljudi, koji o tome razmišljaju, osobito svećenici, ozbiljno o tome i raspravljaju. Eto ovih dana bila je korona svećenstva sisačkoga kotara u Hrvatskoj, pa je tu stvoren među ostalim i ovaj jednodušni zaključak:

„Uvidamo živu potrebu izvanstranačkog nepolitičkog katoličkog dnevnika, Neka Pijevo Društvo provede opsežnu akciju oko udovoljenja toj potrebi, a mi obećajemo (a nadamo se, da će nas slijediti i ostalo svećenstvo) najveću moguću pomoć“. K tom hvale vrijednom zaključku ne treba ništa dodati. Razmislimo svi zamašitost njegovu, pa neka se čuje i glas sviju nas. A odatle će brzo doći ostvarenje ove neizbježive potrebe, jer je anomalija, da katolički narod od 3 i po milijuna nema reprezentacije u dnevnoj štampi, nema glasa, koji bi dnevno davao katoličku orijentaciju u događajima, koji nas opkoljuju, a bez katoličke žurnalistike i potiskuju i žatrpavaju. Trebamo katolički dnevnik, mi ga hoćemo i moramo imati!

Opsienjivanje.

Mjesni organ radikalne stranke, barem imadeći po njegovim prvim izjavama, imao je pretenziju, da bude ozbiljan i da ne izazivlje uzaludnih polemika. Metamorfoza je ipak potpuna; od ozbiljnog organa pretvorio se je sve postepeno u smiješnog zadirivača, i pošto mu se mnogo kroz prste pregledalo, misli već, da je sva publika oko njega pretvorena u čuke. U jednom od zadnjih brojeva s člankom o hegemoniji i jednakopravnosti postigao je rekord sofisterije i upravo dokazao, kako je nesposoban, da shvaća što je to jednakopravnost. Trebalo bi napisati cio svezak, da ga se pouči, što je to, pobijajući sve nje-

gove šuplje navode i sav onaj galimantijaš. Jer kako da drugčije sudite i prosudite, kad čitate ove riječi: „Ako razdjelite kraljevinu na tri dijela: Srbiju, Hrvatsku i Sloveniju, to će Slovenija brojiti 1 milijon, Hrvatska 2 milijona, a Srbija 10 milijona. Jasno je, da bi u tom slučaju u svim zajedničkim poslima ili u zajedničkom parlamentu bio omjer 10:2:1 i t. d.“ — Ne znamo na osnovu koje je statistike ili na osnovu kojeg auktora člankopisac mogao da izvali tako krupnu gafu. Da je bar samo za čas pomislilo na posljednje martovske izbore, bio bi se ustegao od takova nabacivanja. Kod ovih izbora za čisto radikalne

Ptica se po perju pozna.

„Dalmatinskog Hrvata“ kao da neka teška mora mōri. U raznim peripetijama svoga života, počam od sramežljivog „Jadranskog Samobrana“ pa do najnovijeg „Dalm. Hrvata“ nekog žbenimnog odbora, neprestano pokušava, da nađe notu u svom istupanju, kako bi na se svratio pozornost ozbiljne javnosti ili od ove bio smatran kao ozbiljan list. To mu do sada nikako nije polazilo za rukom. Radi toga došao je u najnovije vrijeme na sretnu misao, da sad napada pojedine katoličke svećenike radi nji-

hovog nemoralnog života, sad opet da ustaje na obranu vjere i morala proti huljenju krčmarskih neubrojivih individua, ne bi li možda na se svratio pozornost. Misli k tome, da će mu to poći bolje za rukom islišćući, da su Hrvati u Pučkoj Stranci i oko „Nar. Straže“ u likvidaciji i titulirajući ljude oko „Nar. Straže“, čukundrukčima.

Nemamo sreću biti toliko kulturni, da poznamo riječ „čukundruk“, ali moramo misliti, da čovjek, koji hoće da bude ozbiljan ne će imati posla

sa ljudima sebi neravnim. Ako gospoda oko „Dalm. Hrvata“ hoće da imaju posla sa „čukundrucima“, ova vrst ljudi sigurno ne mora se po svojim svojstvima mnogo razlikovati od njih. To na koncu dokaziva i ta okolnost, da se iz ovog njihovog čukundručkog članka ne da razabrati što oni hoće da nam prigovore: da li što smo postali radičevci kada kažemo, da bi svaki Hrvat želio da Radić nešto učini za hrvatsku stvar ili što smo prestali biti Hrvati, kada nijesmo shvatili njihovu kolegialnost u tome, što se oni nijesu htjeli osvrnuti na Euh. kongres prepuštajući to nama, da li što smo glasilo katoličkog klera ili što smo postali nekršćanski list, budući se kao javno glasilo nijesmo osvrnuli na jednu prostu hulu na Bl. Djevicu Mariju jednog krčmarskog tipa.

Mi na žalost i previše čujemo hulenja u našem gradu, da bi dospjeli na to se osvrćati, a dozvoliti će gospoda oko „Dalm. Hrvata“ da bi i njih mogli veoma često radi toga pograbiti, kad bi htjeli, što bi kao javnom glasilu prije bila dužnost obzirom na njihove pretenzije, da budu tumači javnog mišljenja i jedini predstavnici hrvatskog naroda, nego da se osvrćemo na hulenje jednog krčmarskog individua. Što se pak tiče našeg neshvaćanja njihove kolegialnosti obzirom na osvrć na Euh. kongres, ne znamo, što ta gospoda sama o sebi misle, kada malo redaka poslije kažu, da će se u svoje vrijeme osvrnuti na Euh. kongres!

Ne znamo zašto bi naš list bio list katoličkog klera, ili bi to možda bila kakova sramota kada bi u istinu bio. To bi svakako „Dalm. Hrvat“ morao reći, kao što kaže, da je hrvatsko svećenstvo otvorilo oči i uvjeralo se da ono ne smije zagovarati ni jednu stranku ili akciju, koja bi bila u opreci sa republikanskim pokretom hrvatskog seljaka. Svi trijezniji hrvatski svećenici davno su otvorili oči i oni su na čistu sa republikanskim pokretom, kojemu je na čelu himnopojač Radić i g. Drinković, koji se diči kraljevskom dozom. Ali valjda ni ta gospoda, kao ni gospoda oko „Dalm. Hrvata“ ne će kazati, da im republikanstvo nad hrvatsvom! Daleko smo od toga, da bi smatrali da je dostojno po jednog intelektualca biti iz načela monarhistom, ali dozvoljavamo, da bi i mi, hrvatsko rodoljubno

svećenstvo i čitav hrvatski narod sutra bio najoduševljeniji zagovaratelj monarhističnog sistema u našoj državi, kad bi u ovom bila zamjena hrvatskom narodu njegova narodna i čovječja prava.

Nu mediokriteti, i niži od njih, nemaju nikakvog uvjerenja i njima nije do načela ovoga ili onoga, već uvjereni, da svojim sposobnostima ne mogu da nešto postignu, a nezadovoljni sudbinom svakog čovjeka, da si poštenjem i vlastitim radom pribave dostojno mjesto u ljudskom društvu, oni se utiču demagogiji i povladivanju najnižim instiktima masa, bez obzira na interes naroda. samo da isplivaju na površinu.

Hrvatska Pučka Stranka u prvim izborima, na kojima je nastupila dobila je 9 zastupnika; mogla je danas imati ono, što ima Radić. Radić je sam pozivao njezine prvake na zajednički rad. Ali ne, amo je poštenje, instantsko rodoljublje i danas, i ako Hrv. Pučka Stranka nema ni jednog zastupnika, ne znači da je ona likvidirala; njezina je ideja tu, tu je Stjepan Barić, dr Dulibić, tu dr Šimrak, dr Deželić sa ostalim svojim prijateljima i pobornicima ideja Pučke Stranke. Već danas svaki pametniji čovjek opaža, tkomu je govorio istinu i što je korisni je po hrvatski narod, da li politika Radićeva ili bi bila ona Hrv. Pučke Stranke. Vjerovati, da će to jedanput narod potpuno uvidjeti, ne znači utješiti se nadama već vjerovati u razbor svoga naroda.

To je ono, što se gospodi ne sviđa i odatle sav bijes na Pučku Stranku. Ova zgoljna istina je neugodna jednako političkim šegrtima Radićeve stranke u Šibeniku kao i njihovim majstorima u Zagrebu. Preko nje nastoje preći i jedni i drugi, ali kako je tko dorastao. Ovi prelaze bedastim i nekršćanskim tendencijama „Nar. Straže“, dokazujući time tipičnu bedastuću umišljenih ljudi. Ne možemo si drugčije zamisliti da se netko osvrće ili čak da nečemu, što je bedasto, posvećuje čitave svoje stranice. Uz to, mlada gospoda oko „Dalm. Hrvata“ ne pokazase se svojim čukundručkim člankom nikako taktični i uvidavni, kako su obećavali, otkazujući g. M. Jeriniću. Dvojimo, da bi g. Jerinić ovaj članak ovakav dao u tisak ili bar bi ga jedanput još bio pročitao, a tada bi bez dvojbe mislio: to je za koš, jer ovaj ovdje pisanje pod ovim naslovom ne znači ništa drugo, nego kazati ljudima svoje pravo ime.

menti di quella nazione“, a valjda nitko ne će boraviti u krajevima, a da im nema imena.

Da je u srednjem vijeku bilo ne otoku života dokazom je povelja Petra Krešimira iz god. 1059., a ovaj otok igra u istome vijeku i kasnije ulogu, u povijesti benediktinskog reda u opatiji Rogovo. nedaleko od Biograda n./m.

Na južnoj strani otoka ima jedna utvrda zvana Gradina. To je jedan od najkolosalnijih spomenika na našem primorju. Narod priča, da je u njoj stanovala kraljica Teuta sa četom svojih gusara, koji bi se zaštićeni noćnom tmicom otud zalijetali na neprijateljske lađe i plijenili ih. Obzirom na povijesnu istinu, da je za doba Teute gusarenje bilo izvor privrede ilirskom narodu i da je ono zblježenjem Iliraca, Epiročana i Akarnanaca bilo na Jonskom i na Jadranskom moru provadano u velikom stilu, gusarenje je na važnijim tačkama moralo imati svojih uporišta i stupica. A doista, luka nad kojom sa zapadne strane strši Gradina zove se i danas Stupica. Gradina, kojoj osim temelja sačuvana je samo burna strana, tišti

Domaće vijesti.

Novi krčki biskup. Sv. Otac Papa imenovao je krčkim biskupom profesora Josipa Srebenića, koji je mnogo godina veoma korisno djelovao za naš narod u Gorici.

Tisućogodišnjica hrvatskog kraljevstva. U proslavu 1000-godišnjice hrvatskoga kraljevstva, koja se navršava na 17. ožujka 1925. uz razne druge proslave, koje se spremaju u hrvatskom narodu, Matica Hrvatska izdati će svečanu spomen-knjigu, u kojoj će biti štampani članci i pjesme svih vrsta književnih radnja. Matica Hrvatska upravila je stoga poziv hrvatskim piscima, koji žele kod tog suradivati, da izvole svoje radnje poslati upravi Matice Hrvatske najkasnije do konca srpnja 1924. Književni će prilozii štampani u ovoj špomen-knjizi biti nagrađeni povišenom nagradom.

Spor u glavnom zadrudnom Savezu. Dne 16. o. mj. održana je u Zagrebu skupština glavnog zadrudnog Saveza, koji sačinjavaju regionalni savezi. Na skupštini riješavalo se o sporu između Mihajla Avramovića, bivšega vođe srpskih zemljoradnika i dra Franje Poljaka kao prečastavnika Hrv. slav. gospodarskog društva. Poljak je naime već ranije bio ustao proti prevalenciji srbijanskih zemljoradničkih zadruga, koje su na papiru fungirale za 1000 jedinica i bile tobože najjače, a stvarno je dokazano, da u 60 po sto od svih tih zadruga uopće ne postoji ni kapital, jer je nestao ili defraudiran. Avramović je prosvjedovao proti toga i zahtijevao, da se dr. Poljak i njegova grupa izključe iz glavnog Saveza. Ova je stvar predana obraničnom sudu Zadrudne Sveze. ali se ipak smatra, da je raspad organizacije glavnog zadrudnog Saveza neizbježiv.

Skupština Zadrudnog Saveza. U Splitu, dne 10 listopada 1923. u 9 sati prije podne, u foyeru općinskog kazališta održava se XII. redoviti skupština Zadrudnog Saveza sa 14 ločaka dnevnog reda.

Konferenciju u mjesnom Hrv. kat. ženskom prosvjetnom društvu „Zora“ održao je dne 21. ov. mj. dr. Velimir Deželić. Učeni konferensier govorio je o ženskom pitanju uopće u današnje doba, a napose se je osvrnuo na karitativni rad žene i ženskih dr. uštava

široku glavicu jednoga brijega i zatvara u svome križu duboko pritajen u litiči sladak izvor istoimene žive vode, zrak da je ova utvrda po kojoj je i voda dobila ime sagrađena prije nego je na otoku bilo življa, koje bi jedinu živu pitku vodu na otoku zvalo drugim imenom. Gradina je na istaknutoj tački, otkuda pogled zahvata zapadnu i južnu stranu Jadrana, pravi strateški branik, koji na istočnoj strani nije potrebit, jer su tamo Kratče, Komati, kojih je otoka, kako narod veli toliko koliko dana u godini. Gradinu je bio posjetio pok. prof. dr. Luka Jelić, koja bi se po njegovim podacima imala zvati Obrinjska Gradina. Narod priča da su na Gradinu kadgod dolazili Grci i nosili blago, što je bilo u njoj sakriveno. Gradina je šutljiva i gola kao skamenjeno boštvo. Trebalo bi kopati u njezinoj nutrini, otkriti joj lipepe svodove, što polusnom vire iz ruševina i njezine teške temelje; možda bi iz te tame probila koja zrak povijesničke svjetlosti. Povijest je arcanum, a da bude apokalipsa, treba joj prozreti u lice i u dno dubokih joj zjenica.

(Svršit će se)

Dr. Josip Mijat.

Iz katoličke akcije.

Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima u Zadarskoj Nadbiskupiji: Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima u Zadarskoj Nadbiskupiji broji 43 društvena povjerenstva i 1471 svetojeronimskih članova, i to ovim redom:

Benkovac broji članova 27, Bibinje 1, Biograd na moru 55, Božava 16, Dragove kod Zadra 6, Ervenik 15, Ist 39, Iz Veliki 23, Jasenice kod Obrovca 120, Kali 4, Kolan na Pagu 15, Kozino kod Zadra 1, Kukljica 2, Luka kod Sali 24, Lukoran kod Zadra 180, Ljubuč kod Nina 11, Mali Iz 21, Molat 25, Nadin 19, Nin 6, Novigrad 15, Obrovac 15, Olib 40, Pag 127, Pakošani 12, Pašman 26, Polača kod Benkovca 4, Poljica kod Nina 24, Preko kod Zadra 130, Premuda 15, Raštović kod Benkovca 1, Sali 9, Sestrunj kod Zadra 1, Silba 65, Sv. Filip Jakov kod Biograda na moru 14, Tkon 5, Tribanj kod Obrovca 15, Ugljan kod Zadra 51, Veli Bat kod Zadra 29, Zadar I. 43, Zadar II. 175, Zemunik kod Zadra 10, Žman kod Zadra 35. Skupa 1471. Vrlo bi nas veselilo znati, kako stojimo s time u našoj šibeničkoj biskupiji.

Dan katoličke štampe. Prigodom Dana katoličke štampe na blagdan sv. Petra i Pavla t. g. do sada je preko biskupskog ordinarijata stiglo od sakupljenih iznosa na Tajništvo Okružja Hrv. kat. nar. Saveza u Šibeniku iz šibenske i zadarske biskupije svega dinara 7938-30 i Lit. 57-50. Kako još ima mnogo župskih ureda, koji nijesu poslali ne samo nikakvih doprinosa nego ni izvještaja o uspjehu Dana katoličke štampe u svojoj župi, pozivaju se, da to što prije učine, jer se u najskorije vrijeme stigli doprinosi šalju Pijevom Društvu u Zagreb. Odnosno neka nastoje, da na dan sv. Jeronima učine i postignu ono, što nijesu postigli na dan sv. Petra i Pavla. — Tajništvo Hrv. kat. nar. Saveza - Okružje Šibenik.

Književnost.

Novе knjige Društva sv. Jeronima. Ove je godine iza dužeg vremena Društvo sv. Jeronima uz Kalendrar „Danica“, koja je nekoliko godina sama izlazila, izdalo je opet još 3 knjige kao godišnju seriju svojih izdanja, a to su: „Bosančice“, pučke pripovijetke Narcisa Jenka (sa 11 slika), „Kokoši“, pouka iz peradarstva od Vilka Beka (sa 15 slika), i „Budi ponosan, što si katolik“, nekoliko savremenih vjerskih pitanja od dra Josipa Lončarića. Sve 3 knjige s „Danicom“ zajedno stoje 24 dinara, a za svetojeronimске članove samo 12 dinara. Osim toga je izašla u društvenoj nakladi još i knjižica „Hrvatsko proštenište Majke Božje Bistričke“ od Josipa Šafrana, pa stoji 3 dinara, a za svetojeronimске članove 2 dinara. Ima još i zalih molitvenika „Kruh nebeski“ uz cijenu od 10 dinara po komadu. Sva su svetojeronimska izdanja upravo prekrasnoga sadržaja i lijepo opremljena, pa ih moramo i pohvaliti i najtoplije preporučiti.

Iz vanjskog svijeta.

Revolucija u Španjolskoj. U noći između 12. i 13. ov. mj. buknuła je u Španjolskoj revolucija pod vodstvom vojničkih ličnosti, koja je svršila bez krvi. Sastav vlade preuzeo je general Primo de Rivera i sastavio vladu od 11 generala.

Komešanja u Bugarskoj su iza umorstva Daskalova na dnevnom redu. Komunisti i zemljoradnici su

.. PODLISTAK ..

OTOK ŽIRJE.

Od onog dijela dalmatinskog otočja, što ga je priroda dodijelila kao stražu pred zamorskim neprijateljima sruca Dalmacije, otok Žirje najvećma se otisnuo od kraja u morsku pučinu, gdje je nalik na ogromnu oklopnjaču budućih militarističkih vremena.

Nije nam znano koje je ime nosilo u staro doba. Neki izvode iz onih riječi Plinija, Historija naturalis III. c. 30, gdje spominje Tragurium, prema kojemu jest Bova i Brač hvaljen zbog kozja, da je Žirje nosilo ime Guriumu, Suriunu i da ova riječ u staro rimsko doba odgovara onoj Zuri, Žirje u današnje doba, što je prema kontekstu isključeno.

No da je Žirje u staro doba nosilo svoje ime to je sasma vjerojatno, jer kako piše Abate Fortis u svojem „Vlaggerio in Dalmazia“, Prvić, Zlarin i Žirje bili bi najznamenitiji i najnapučeniji otoci Šibenskog Okružja i što je glavno „tutte e tre queste isole furono abitate dagli antichi Romani ed n ciascuna di esse trovaronsi monu-

spremali protuprevrat današnjoj bugarskoj vladi, na što su uapšeni svi bivši komunistički i zemljoradnički zastupnici. Komunističke se listovi i knjige zabranjuju i svaka agitacija u narodu, a iza 8 sati na večer nesmije se niko zadržavati na ulici.

Pred francusko-njemačkim sporazumom. Pomirljivim držanjem njemačkog kancelara dra Stressemanna, javlja se i kod Francuza jedno pomirljivo držanje. Francuzi za digli blokadu Njemačke, te već kao i prije opće željeznice i električni vlakovi između okupirane i neokupirane Njemačke. Nevezani razgovori za sporazum počeli su pred nekoliko dana, a obvezatni se pregovori očekuju koncem ovog mjeseca.

Talijani gospodari Rijeke. Buduć je istekao rok ultimatum, koji su Talijani dali našoj vladi, prema prethodnom sporazumu talijanske vlade i riječkih Talijana, privremena se se je riječka vlada zahvalila a talijanska vlada u Rimu imenovala je vojničkim guvernerom za Rijeku svog generala i senatora Gaetana Giardina. Tako je Italija u znaku svog imperijalizma učinila dugo prije najavljeni prepad na našu Rijeku, a naše vlasti stoje prekrštenih ruku.

Držanje Engleske i Francuske u riječkom pitanju. U sporu, koji je nastao između naše države i Italije radi Rijeke, očekivalo se je, da će Engleska i Francuska zauzeti nama nakloni stav. Prva, jer je Rijeku hrvatska, pa je naš narod potpunim povjerenjem očekivao, da će Stjepan Radić uložiti sav svoj ugled kod engleskih državnika i diplomata, s kojima se dnevno sastaje, kako sam piše, da nam Rijeku spasi; drugo, jer je Rijeku jugoslavenska, a Francuska je velika prijateljica naše države. Međutim i jedna i druga država pokazuju svoj potpuni desinteresment u riječkom pitanju. Što su i stavili do znanja Italiji. Radi toga Italija ovako i provodi svoje težnje, a naša se javnost uzda u razboritost današnje vlade i naklono držanje Engleske i Francuske.

Revolucija u Holandiji. Nizozemska stranka u Holandiji izdala je proglaš, u kojem traži odstup vlade, raspust parlamenta i uvođenje direktorija po Španjolskom uzoru. Vojnički krugovi u Holandiji stoje u direktnoj vezi sa španjolskim revolucionarcima.

Prisilni zajam u Mađarskoj. Mađarska vlada namjerava da provede prisilni zajam od 150 do 200 milijuna zlatnih kruna. Ovaj bi se zajam imao upotrebiti za sanaciju mađarskih financija.

Ustoličenje splitskog biskupa uslijedit će u nedjelju na blagdan sv. Jeronima. Ustoličenju će po svoj prilici prisustvovati đakovački biskup dr Antun Akšamović i senjski biskup dr Josip Marušić.

Izmirjenje crnogorske dinastije sa Beogradom. Becke novine javljaju, da je iz Londona u Beč stigao crnogorski princ Petar. Putuje u Beograd, da čestita kralju Aleksandru na rođenju prijestolonasljednika i da pokuša izmirjenje između dinastija Petrović-Njegoš i Karagorgjevića.

Gospodarstvo.

Zadružni kongres u Celju. Dne 5., 6. i 7. listopada održali se u Celju 5. jugoslavenski zadružni kongres. Ovomu će kongresu prisustvovati osim izaslanika svih domaćih zadružnih korporacija i izaslanici iz Francuske, Švicarske i Njemačke.

Novi nalazak bakra. U području općine Krivelijske, u okrugu timočkom, pronađen je rudnik bakrene rude. Debljina stoja rude iznosi osam metara. Prema mišljenju stručnjaka, iz ovog je rudnika bakar vrlo dobre vrsti, jednak onomu iz borskog rudnika.

Proizvodnja duhana. Proizvodnja duhana u našoj državi, prema prikupljenim podacima iz pojedinih pokrajina ove godine je srednja. Jedino u Srbiji bit će nešto lošija zbog elementarnih nepogoda i suše. Računa se, da će Srbija dati 30-35.000 met. cen. a Slovenija oko 400 met. centi.

Povišenje željezničke tarife. Od 15. ov. mj. povišena je tarifa za osobni i robni promet na željeznicama. Povišenje je komplicirano, te se je teško u njem snaći. Tarife za osobni promet povišene su za kakovih 80-90 po sto.

Financijske neprilike beogradske općine. Općinska uprava u Beogradu obratila se je na vladu, da pripomogne gradu uslijed deficita od 20 milijuna dinara, što je, izgleda, vlada odbila. Radikalno gradsko zastupstvo je na to zaključilo predati ostavku, ako bi vlada, odmah neudovoljila njihovom zahtjevu. Zbilja značajno!

Povlačenje novčanica od 10 dinara. Zbog konstatacije dvaju falsifikata novčanica od 10 dinara, povuču će se te novčanice iz prometa kroz 10 mjeseci. Zadnji rok izmjene bio bi do 10 srpnja 1924.

U Zürichu, 21. ov. mj. notirao je dinar pri zaključku burze 6:10.

Gradske vijesti.

Otvor sjemeništa. Dne 19. ov. mj. na svečan način otvoreno je novo biskupsko sjemenište. Svečanom otvoru prisustvovali su predstavnici općine, poglavarstva i gimnazije, te kaptol i svećenstvo mirsko i redovno. U 10 sati odslužio je litu misu u crkvi sv. Luce presv. biskup dr Mileta, iza koje je izrekao vrlo lijepo prigodno slovo upravitelju novoga sjemeništa preč. Truta, u kojem je istakao značenje otvora ovog prvog sjemeništa u Šibeniku. Nakon saziva Duha Svetoga razgledali su predstavnici prostorije i uređaj sjemeništa te se o svemu najpohvalnije izrazili. Novim sjemeništem dobiva čitava sjev. Dalmacija zavod, u kojem će se odgajati pravi duhovni vođe, odgojitelji i prosvjetitelji naroda. Kroz stotine godina bili su katolički svećenici oni, koji su najviše radili za hrvatski narod i perom i riječju i djelom. I ovo novo sjemenište je novo odgojište budućih katoličkih svećenika, pravih sinova svoga naroda, pa pozdravljajući osnutak sjemeništa, čestitamo svima, koji su bilo kako doprinijeli za njegov osnutak, i želimo sve dobro od Boga pitomcima.

Predstavnici opć. odbora, predsjednik Blažević i g. V. Kulić bili su dne 20. ov. mj., da u raznim potrebama općine posjete nadležne vlasti. Po svuda bili su prijazno primljeni i obećano im je, da će se, koliko bude moguće, poraditi za šibeničku općinu.

„Filharmoničko društvo“ javlja, da će 1. oktobra o. g. početi redovita škola za gusle. Pozivlju se učenicima lanjske godine i eventualni novi na upisivanje u društvenim prostorijama dnevno od 12—1 i od 7—8 u večer. — Ujedno pozivlje cijeli ženski i muški zbor u društvene prostorije u ponedjeljak, 24 ov. mj. u 8 sati u večer. Preporuča se, da nitko ne izostane. Novi izvršujući članovi primaju se na upi-

sivanje dnevno od 12—1 i od 7—8 u večer. Uprava.

Pred berbom. Ove se godine u Šibeniku i okolici očekuje izvrsna berba, ne toliko po količini, koliko po kakvoći. Zadnje su kiše jako pogodovale vinogradima, a sunce, koje je iza ovih kiša ugrijalo, doprinijelo je, da je grožđe veoma lijepo sazrijelo te došlo na gustoći i sladoru — Cijene će za trgovce izgleda biti veoma povoljne, te se u našem gradu i okolici očekuje više trgovaca iz vani.

Dvije kćerke g. Jerinića igrajući se pred svojom kućom u Širokoj ulici našle su lisnicu sa 2500 diara. Male su odmah odnijele novac oca, a ovaj je stvar prijavio opć. policiji. Za par sati ispostavilo se je, da je novac izgubio jedan Primoštenac, a g. Jerinić se je odrekao pripadajućeg mu 10 % dijela svote za nalaz.

Iseljenički komesarijat u Zagrebu, Kamenita ul. 15, upozorava zanimanike, da po našim krajevima obilaze zakutni agenti i savjetuju naš svijet da može u Sjedinjene države ići preko Mexika. Buduć se na granici Mexika i Sjedinjenih država strogo pazi tko ulazi u Sjedinjene države, dogodilo se je, da su i neki naši ljudi bili uhvaćeni te dopraćeni u bijedi i nevolji u Europu. Radi toga neka se nitko ne upušta u takova putovanja u Ameriku, jer može veoma lako stradati. Ujedno isti komesarijat upozorava, da mnogi upravljaju molbe direktno na pojedine konsulate u prekomorskim zemljama, ali kako su ove redovito nepravilno instruirane i nelegalizovane, konsulati su prisiljeni molbe vraćati, a da ih i ne uzmu u postupak. Radi toga zanimanici neka se ne obraćaju direktno na konsulat, već na gore istaknuti komesarijat, ako žele, da im stvar bude brzo riješena.

Nabava benzina. Direkcija pošta i telegrafa u Splitu na osnovu čl. 89 zakona o drž. računovodstvu raspisuje ofertalnu licitaciju za nabavku od 15.000 kg. benzina i 2000 kg. autoulja za poštanski autosaoobrača, za dan 15. oktobra o. g. u 11 sati. Uslovi i bliža obavještenja mogu se dobiti kod direkcije pošta i telegrafa u Splitu (šefa ekonomnog odeljenja) svakog radnog dana od 8—12 sati.

Hrvatski javni zbor u Splitu. U nedjelju 23 ov. mj. obdržaje se u Splitu hrvatski javni zbor na kojem će govoriti g. dr Ante Trumbić o aktualnim političkim pitanjima. Poziv na ovaj sastanak potpisali su mnogi splitski građani.

NOVE KNJIGE:

Isus prijatelj malenih (molitvenik posebno za dječake i za djevojčice) vezan u platno	Din. 15.—
Petar Grgec: Temelji društva	„ 12,50
Narcis Jenko: Bosančice (pripovijest sa slikama)	„ 8.—
Iskrice ljubavi svetotajstvenom Isusu	„ 20.—
Izabrani listovi sv. Eranje Sal. prev. A. Špoižar	„ 20.—
Dr. Gosar: Za kršćanski socijalizam	„ 14.—
Prof. Sasso: Današnja škola	„ 10.—
Vinko Bek: Kokoši (sa 16 slika)	„ 5.—
Kalendar za 1924. : Kalendar Srca Isusova i „Danica“ svaki po Din. 10.—	

Književna Zadruga NARODNE PROSVJETE, Zagreb I, poš. prot. 109.

Poštarina se zaračunava napose. Najbolje je novac poslati u zapredu za knjige priposlavši 15 % za poštarinu.

Bože pravde! Mi bi pitali g. direktora Ježinu, otkad je srpska himna postala državnom himnom, te se kao takova mora pjevati kod svih školskih svečanosti.

Doprinosi „Uboškom Domu“. Da počasti uspomenu Guida Fosco: Inchiostru Ivan, Din. 25. Obitelj Marasovich, D.r G. De Dificio, po Din. 20. Obitelj A. Bontempo Din. 15.— Da počaste uspomenu Veljka Škrvce D.r Kašimir Pasini, Vladimir Kulić po Din. 10.— Da počasti uspomenu Julke Pantelić Šimun Burić Din. 10.— Da počasti uspomenu A. Štambuka Drinković Din. 10.— Da počasti uspomenu D.r I. Novaka Prof. H. Grgić Din. 10.— Da počasti uspomenu Mile Mrše: Šime Baranović - Trenfo Din. 10.— Da počaste uspomenu Ane Belamarić: Ante Belamarić p. Miše. Braća Ilijadica po Din. 20. Obitelj Jilčić - Belamarić Din. 15. Ivo Bogdan i Frane Unič, po Din. 10.— Da počaste uspomenu Dojčin Barbače Frano Sunara, Din. 20. Stjepan Skotić Din. 10.— Da počaste uspomenu Jakova Guberine Marko Štojić, Din. 50. Ante Bumber Din. 20. Vladimir Kulić Din. 10.— Da počaste uspomenu D.r Jurja Beroša D.r Julije Gazzari, Din. 150. Ante Šupuk i Sin, Jakov Pasini i obitelj po Din. 100.— Svim darovateljima uprava harno zahvaljuje.

Dr. Aleksandar Doršner specijalista za bolesti uha, nosa i grla povratio se je u Split te ordinira od 10—12 i od 17—19. u svojoj ambulanci „Klajčeva poljana“.

Račve od podruma u srednjem stanju za 400 hl., gvozdeni tisak za ulje, vino i paštu sa cijelim ostalim spravama prodaje se uz povoljne cijene. Obratiti se: *Josip Petrić pok. Ivana Krilo — Malirat.*

Sva je kršćanska kultura danas na katoličkoj štampi!

Novost za svaku katoličku kuću po svim hrvatskim krajevima jest

„KRUH NEBESKI“, najnoviji i jedini molitvenik odobren od svih hrvatskih biskupa, glavni dio uredio dr. Ivan Šarić, nadbiskup vrhbosanski.

Izdalo ga Društvo sv. Jeronima u Zagrebu. Stoji 30 K, za članove 24 K. Radi kamata za uloženu glavnicu i radi općeg poskupljenja bit će od Nove godine povišena. cijena na 40 K, za članove 30 K.

Dobiva se kod Društva sv. Jeronima, a uz nečlansku cijenu i u svim boljim knjižarama.

SINGER

šivaći strojevi

— na cijelom svijetu poznati su kao najbolji. —

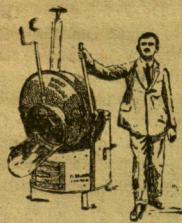
Podružnice i zastupstva u svim mjestima.

Centrala za državu S. H. S. Zagreb, Marulićeva ul. br. 5. II. kat.
Filijala Šibenik, Široka ulica.

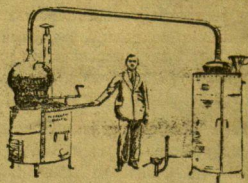
Tvornica kotlova (kazana) i bakrene robe
M. ZAGORAC - ZAGREB ILICA 152.

„zvrnut“

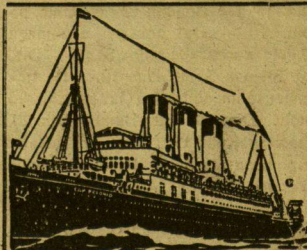

Preporuča kao vlastitog izuma na iskretanje sa vrlo praktičnim hladnikom. — Naročito je prikladan za šljivu, vinski drop, boricu i grozdje, jer se u času isprazni.

Patent kotao
„ANDJELKO“

Cijenike, nacрте i objašnjenja šalje na zahtjev besplatno.

Hamburg-Južnoameričko-parobrodarsko društvo.

Najveći, najbrži i najljepši parobrodi za prevoz putnika sa sjajnim uređajem I. II. i III. razreda — odlaze:

9. augusta	„CAP NORTE“
23. „	„ESPAÑA“
24. „	„TUCUMAN“
13. septembra	„CAP POLONIO“
17. „	„LA CORUNA“
31. „	„MADEIRA“
4. oktobra	„ANTONIO DELFINO“
11. „	„VIGO“
12. „	„BILBAO“
25. „	„CAP NORTE“
31. „	„VILLAGRERA“
15. novembra	„CAP POLONIO“
17. „	„ESPAÑA“
13. decembra	„LA CORUNA“

iz HAMBURGA
za Argentinu, Braziliju i Uruguay.
Sve obavijesti daje dragovoljno i besplatno
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
ZAGREB, Petrinjska ulica br. 73.
Zastupstva: Beograd, Balkanska 49.
Veliki Bečkerek, Svetosavska 18. Bitoj, Bankarska 12.

Krumpir-Fažol

kranjski najbolji, kao i sve druge zemaljske proizvode dobavlja najjeftinije poznata kranjska firma

Fr. Gorjanc et Cie, Kranj.

PAPIRNICA

GRGO RADIĆ

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Skladište knjiga za osnovne škole.

Igračke za djecu.

Posluga brza i solidna.

Cijene umjerene!

RATAR D. D.

Veletrgovina gospodarskim potrepštinama i proizvodima
Zagreb

PODRUŽNICA: **SUŠAK**

Tvornička ulica broj 15.
Telefon 14—59 Interurban 15.
Brzajavni naslov: „RATAR-SUŠAK“
dobavlja sa svog skladišta na Sušaku, Bakru najpovoljnije:
BRAŠNA, ŽITARICE, KOLONIJALNU ROBU, 16% SUPERFOSTAT, 18% THOMASOVU DROZGU, 40—42% KALIJEVU SOL, 12—15% KAINIT I VAPNENI DUŠIK.

BROGARITZ VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvikera.

režuju svaku izradbu po okul. liječničkom propisu
Primaju se popravci.

Prodaje se: 5 željeznih šina i željezne stubište na zavoj sa 13 stepenica. Obratiti se Biskupskoj Kuriji u Šibeniku.

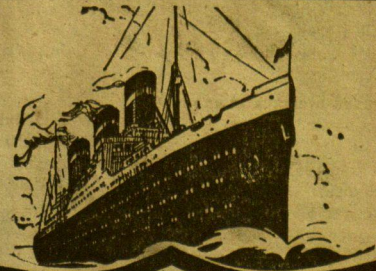
CUNARD LINE

Najbrži parobrodi svijeta. Izravni putnički tovarni i expres saobraćaj od Hamburga i Cherbourga za Ameriku i Kanadu

4 dimjaka, 5 1/2 dana. Vlastite kabine za putnike III. razreda. Putnike prate iskusni činovnici do luke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje: **Cunard Line.**

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju: **Jugoslavenska banka d. d. Zagreb**
B-cesta 33. kao i naša Agencija zastupnik Josip Jadronja - Šibenik
Brzajavni naslov: „Cunard Line“ Šibenik.

Najuspješnije se oglašuje u „Narodnoj Straži“!

Parobrod

“LEVIATHAN”

59956 Br. Reg. tona

Najmoderniji, najveći i najluksuzniji oceanski parobrod. Najveći napori znanosti, snage kapitala i pronalaznog duha utjelovljeni su u ovom čudesnom parobrodu. — Neprisrodobiva udobnost u svim razredima.

„Prva vožnja“ u New York na 7. augusta, 1923, zatim 28. augusta 18. septembra, 8. oktobra, 29. oktobra itd. svaki treći tjedan utorkom iz Southamptona — Cherbourga. — Sve pobliže kroz dole naznačene adrese.—

BREMEN — NEW YORK

izravna veza sa sjajnim američkim vladinim parobrodima. — Ne nadkrijlivi na udobnosti, čistoći i izvrsnoj opskrbi. — Brzi i sigurni brodovi.

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahtjevaite pobliže upute i plovidbenu listinu broj 234.
Zgodna prilika za otpremu robe

UNITED STATES LINES

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
Beograd, Palata Beogradske Zadruge.

Budimo novovjekni apostoli - širitelji katoličke štampe!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov *Gospobanka*.
Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Đakovo,
Maribor,
Sarajevo,
Sombor,
Split.

Ispostava: Bled.

Afilijacije:

Sveopća zanatlijska banka d. d. u Zagrebu i njena podružnica u Karlovcu te Gospodarska banka d. d. u Novom Sadu.

Dionička glavnica i pričuva
preko **K. 60.000.000.**

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamačuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.